

Na występach Sady Najwyższej stracił Ronacher, którego "zakład" zawsze dotychczas był pełny. Przybywający do Wiednia książęta dają sobie tam *rendez-vous* z korpusem dyplomatycznym. Król Milan spędza tam każdego wieczora za każdą hydnocia miłe wieczory. Obecnie zaś jednym ze stałych gości są: książę następca portugalski, ks. Wejmarski, ks. Albrecht saski — a przeważnie ks. Reuss. Tym Sarah Bernhardt nie przeszkodzi.

„Ergastolo.”

Nie daje się to przetłumaczyć na żaden z języków europejskich, gdyż żaden nie posiada słowa, zawierającego takiej grozy, takiej strasznej potęgi i bezdusznej rozpacz. Opjem ergastolo jest nowy kodeks karny włoski, będący ostatnim wyrazem nowoczesnej wiedzy kryminalnej.

Są czyny, które ogniem i mieczem tępić należy, są przewinienia, przed którymi wzdryga się myśl ludzka, są zbrodnie, narażające na szwank cały byt społeczeństwa. Obowiązkami państwa jest zapobiegać ich spełnieniu, a przestępstwom, o których wszelkimi możliwymi sposobami. Od niepamiętnych czasów, od chwili gdy pierwsze związki moralne obudziły się w człowieku, umiał on odciąć całą okolicę zbrodni i dla ukarania winnych i odstraszania tych, którzyby pojęli chęć do ich przykładać, odbierał im życie.

Dotąd jeszcze kraje, stojące na bardzo wysokim szczeblu cywilizacji, nie znosiły kary śmierci. W Anglii i Niemczech zbrodnia, a we Francji gilotyna nie straciły prawa do przelewu krwi ludzkiej. Pomimo na poważniejszych zarzutów, czynionych karze śmierci, pomimo głosów dowodzących, że śmierć nie jest właściwą karą, że nie ma prawa odbierać życia ten, kto go wrócić nie może, że zdarzyć się wypadki skazywania niewinnych, prawodawcy nie zmieniają krwawych ustaw i nakazują wykreślić z li zby żyjących tego, kto przelał krew niewinną. Główną jednak przyczyną tego trzęsącego barbarzyństwem konserwizmu, jest brak kary, któryby tak radykalnie jak amputacja głowy, uwalniała społeczeństwo od niebezpiecznego członka. Niewiele państw europejskich, które znosiły karę śmierci: Holandia, Rumunia, Szwajcaria, Portugalia i Rosja (ostatnia zachowała ją dla przestępstw politycznych), zmieniły ją na deportację, zeżalenie do miejsc dalekich a odludnych. Ale środek ten okazał się w praktyce bardzo niedostatecznym i, jak wiemy, w carstwie nawet poruszonej myśl zupełnego zniesienia deportacji na Sybirze.

Nowy kodeks włoski, będący w znakomitej części dziełem obecnego ministra sprawiedliwości Zanardello, wprowadza po raz pierwszy do systemu kar taki czynnik, który najsurowiej zastąpić może karę śmierci, połączonej nawet z najokropniejszymi torturami. Przekonany o spełnieniu jednej z wyliczonych najstraszniejszych zbrodni, skazany zostaje na ergastolo. W najej celi, odcięty od reszty świata, który nigdy go nie ujrzy i którego on za życia nie zobaczy, gdzie nie ma opór, oprócz ścian nagich, i tych nie wielu sprzętów, bez których nawet dziki mieszkaniec stepów amerykańskich obejść się nie może, zbrodniarz spędza resztę dni swoich. Ani twarz ludzkiej, ani ludzkiego widoku. Codziennie o pewnej godzinie przyrząd mechaniczny podsuwa mu bochenek chleba i szklankę wody. Malutkie okienko u samej góry rusza wąski promień światła, który pozwala mu odróżnić, czy po za murami jego celi dzień jasnieje, czy noc cienie rozściela, zresztą głęboka cisza i wieczne milczenie. Żadnego zajęcia, żadnych wrażeń, słowem grób za życia... O samobójstwie myśleć się boi, bo ten skazaniec ma jeszcze nadzieję. Wszak gdy mu wyrok ogłoszono, gdy przydujący wyrzekł, że stracił już prawo nazywać się ojcem, że syn wypreść się go może, a żona poczytać go za umarłego i wyjść za innego człowieka, dodał w końcu, że jeżeli w ciągu lat dziesięciu samotnego zamknięcia, ani razu nie przyjdzie mu ochota poznać życia, wówczas wolno mu będzie, o radości! uciec takich jak on skazańców i przez parę godzin dziennie pracować razem z nimi na dziedzińcu więziennym. Ale i wtedy nie wolno słowa wymówić; jeden okrzyk radości, jak rozpacz, wybuch uczucia, pozbawia go bezpowrotnie prawa pracy i wtrąca na całą wieczność do okropnej celi...

Czyż podobna jednak, aby znalazł się człowiek, któryby przez drugich lat dziesięć zdołał być wyżyć przy takich warunkach i zmógłby nie stracić; czyż zachowa on zdolność do jakiegokolwiek pracy; nie zapomni języka i nie stanie się dziłem zwierzęciem? Do tej chwili praktyka na pytania te nie dała odpowiedzi.

rozległy się okrzyki i zburzone do połowy barykady poczęły się podnosić na nowo.

Mimo usiłowań pozostałych jeszcze oddziałów gwardji i członków wydziału bezpieczeństwa, młodych poczęł rozbić sklepy żelaznych wyrobów na Zarzawie, ubijając się w kosy, rzutki, w szaby i szyny. Na ratuszu zaczęło bić w dzwony alarmowe, któremu zawróciły początkowo dzwony od Bernardynów.

Deputacja wydziału bezpieczeństwa, acz energicznie popierana przez Zaleskiego, zdołała uzyskać i zapewnienie, że przed godziną dwudziestą w południe, wojsko nie będzie działać zaczepnie. Naprawdę wszakże starali się deputaci nakłonić lud do opuszczenia barykad. Nie chcieli już wierzć żadnym zapewnieniom, nieznane im indywidualnie krzykliwe a butne, objęły ster akcji w mieście, gdzie coraz liczniej gromadziły się motocykle, unikając zawiązywania dziennego światła.

Nęcił go łatwa sposobność rabunku, to też lwowscy ci sankiuloci z zapalem potwarzali hasła swych ulicznych trybunów, którzy pomawiali wszystkie wybitniejsze osobistości o zdradę. Gwardziści strzegli pilnie sklepów, motocykle wygrażały się przeciw Wybranowskiemu i wojsku, chcąc ciągnąć na Brygidki, by oświecić swych braci...

Czuć było w tym całym ruchu wód alkoholu, słychać dźwięk srebrników Judasza...

Wśród ogólnego zamieszania chyżo miały poranne godziny. Seisniona kolumna wojska w ponurym milczeniu spogładyła ku miastu, naprzędo oczekując zaczepki. Długo już wreszcie dawa strzaly, wymierzone z okien klasztoru Dominikańskiego ku wojsku stojącemu na szkapłach. Strzeliła dłoń lekkożylna, lub co gorsza zbrodnica.

Na zegarze ratuszowym uderzyła w tej chwili godzina dziesiąta.

Ryk działo zmiatających krzyżowym ogniem kartaczów plac Bernardyński, ulice: Halicka, Teatralna i Raska, zaskoczyły mnóstwo przechodniów, którzy naprzędo szukali schronienia w zatrasowanych i szelach domostwach. Piechota wyszła rotowym ogniem we wszystkich kierunkach. Równocześnie

Bądź co bądź — to osiąga cel zamierzonej; odseparowało ono przestępcę od społeczeństwa, które przed nim bronić się musi i zamiast kary śmierci wprowadziło stokrę straszniejszą karę życia. Nareszcie jeden z redaktorów nowego kodeksu mówił o ergastolo, rzekł, że ma ono na celu uczynić życie męczarnią, a śmierć wyzwoleniem (*la vita un supplicio ed un sollievo la morte*).

Z prowincji.

Borszczów 29. października. (Wizytacja kanoniczna biskupa Pełesa.) Władza i wizerunek obłąka ks. biskupa od trzech tygodni dekanat ckański. Owacje, bany tryumfalne, moździerze, banderie i tym podobne akcesoria znaczą ślady bytności wizytującego z liczną świtą naszą okolicę biskupa. Kulminacyjnym punktem uroczystego przyjęcia była wizyta w Bilecu, mającej ks. L. Sapiechę. — Gościnie i wystawne przyjęcie w domu gospodarstwa po uroczystości kościelnej, uświetnione obecnością wszystkich towarzyszących swemu władcy księży, przybrało cechę prawdziwej owacji z chwilą wzniesienia przez gospodarza toastu na cześć dostojnego gościa. Stało się owacją nie tylko dla gościa, nie tylko dla wysokiego dostojnika Kościoła, lecz także owacją dla człowieka, „którego przeszłość”, podług słów toastu, „jest nam pewną i koinią przyszłości”.

Niezależnie jednak od nęzt, bram tryumfalnych i banderji, widno, iż ks. biskup w swej wizycie chce poznać dokładniej powierzone sobie parafie i ich parochów. A patrząc umie i przez lokację owacji, nadto ciekawy jest wielce i szczegółów obrzędów nabożeństwa, i katechizacji, i kazania, rad poznać i stan cerkwi, i stosunek księdza do parafian, a notatka towarzyszącego mu prałata dużo zawiera i zakulisowych szczegółów.

Pono na dobre wyjdzie ta ciekawość — szczególnie w połączeniu z odbyć się mającym 3. listopada gremialnym zjazdem w Czarnokochach.

(S) **Tarnów 29. października.** (Kółko dramatyczne.) Pod zimą wreszcie zaczyna się i w naszym grodzie budzić życie towarzyskie. Kółko muzyczne znalazło prezesa w osobie prof. Habury, lecz tracąc wyborowego dyrektora w p. Skibińskiego, zapewne obniży kamerton swoich szlachetnych, ale często wygrywanych usłuchów; mimo to przygotowuje się ono do zimowych koncertów, które tutaj są prawie jedyń j artystyczną strawą. Weseleń ich muzyczne objawia życie Towarzystwo amatorskie dramatyczne. Znalazło ono prezesa w osobie dra Friedberga, wiceprezesa w prof. Gutmanie, a do wydziału weszły energiczne sły, jak pp. Niesiołowski, Bałm, Szeliwicz, Stojowski, Słapa, Orszulski i Paszeja. Przed kilkoma dniami przedstawiono komedję Fredry: „Wielki człowiek do małych interesów”, rzecz dla amatorów wcale niełatwa, a jednak w niewielu chwilach braku nam złudzenia, że nie jesteśmy na przedstawieniu stołecznego teatru. Świećnie wywiązał się z roli tytułowej pan N., a p. G. odtworzyła ty kobiecy brzesady a z prawdy i wyborczy temperament. Doskonałym wussem był pan S., a pan Fr. w roli Dulskiego rozwinął w trzecim i czwartym akcie cały artystyczny talent. Wielkie to poświęcenie, kto chce rozrzucać towarzysko na prowincji. Publiczność przynosi z sobą reminiscencje ze stołca, a z niemi wygłaszane pretensje. Przykładu je do usłuchów amatorów, jakby do artystów z zawodu i obowiązku. Wskutek tego zabawa traci na swobodzie, staje się nawet trudem, a wesele może całkiem zakwasić towarzyskie stosunki zamiast je ożywić. Publiczność Tarnowa zbawca w tej mierze eokółkiej z drogi walcówkiej — a lepiejby było, niewątpliwie, przy większej wyrozumiałości, bo i wzrósłby udział członków i życia by przybyło.

KRONIKA.

Nekrologia. Marszałek dworu hr. Grenaud, jak telegrafują z Sofji, zmarł d. 30. paźd. rano. — Z Pragi donoszą że odebrał sobie tam życie przez otrucie lekarz pułkowy dr. Franciszek Perko.

Kalendarz. Czwartek (1. listopada): Wszystkich Świętych — Wnień ława. Wschód — ośm. o godz. 6 min. 54, zachód o godz. 4 min. 35.

Doktorat. P. Adolf Gross, rodem z Krakowa, otrzymał na Jagiellońskim uniwersytecie stopień doktora praw.

Dar. Ces. ces. udzielił gr. kat komitetowi parafalnemu w Bouszowie, w powiecie rohatyńskim, na wewnętrzną budowę cerkwi, zapomogi w kwocie 100 zł.

Temperat. ra. Barometr opada. Średnia temperatura była + 10°C, najwyższa + 14°C, najniższa + 8°C.

Na dziś zawiada stacja spostrzeżeń Szkoły politechnicznej: Wiatr z zachodu, średnia temperatura

z gór zamkowej zasznułano ogniste plectwo. Bateria rakietników ustawiona na Wysokim zanku ciskała na miasto granaty i kongresowe racy.

Gdyby deszcz ognisty leciałby te zwłastny zniszczenia na uniwersytecie, technice, ratusz i gwardji, gdzie mieściła się rada narodowa. Usiłowało też zapalić zakład narodowy im. Ossolińskich, na szczęście jednak puszczane racy nie doniosły aż do tego punktu.

Niebawem ogniste języki poczęły się pokazywać na dachu starego uniwersytetu. Ołbrzymia biblioteka, bogate zbiory przyrodnicze stanęły w płomieniach. Bibliotekarz Stronicki ratował je z narażeniem własnego życia. Pomagała mu młodzież, lecz nie na wiele przysłał ten ratunek, gdyż sikawek nie przepuściło wojsko. Spłonęła też technika, mieszcząca się w domu Darowskiego (ul. Ormiańska 1. 2).

W godzinę później poczęł się palić ratusz, na którym poprzednio już Aleksander Ceter z polecenia Gnońskiego białe zawiesił chorągwie. Czarne chmury dymu zawisły nad nieszczęsnym miastem. Płonąca wieżowa ratuszowa wygładała jak ołbrzymi słup ognisty. Palił się i stary teatr i kilkanaście innych kamienic w śródmieściu.

Dwie godziny bez przerwy trwało bombardowanie. W samo południe udał się Zaleski osobiście do Hamersteina, który otoczył generalnie i granadjerami, stał przed swym mieszkaniem. Na krótką chwilę udało się gubernatorowi uzyskać przerwę w bombardowaniu. Gdy wszakże garstka legii akademickiej, otoczona w płonącym uniwersytecie nie chciała złożyć broni — zabuchały znów działa i moździerze rakietników.

Do godziny drugiej rzucono na miasto nie mniej, nie więcej, jak 648 pocisków.

O tej porze zdołali się przedrzeć do Hamersteina delegaci miasta z Gnońskim u czele. W gmachu namiestnictwa zawarł z nimi kapitulację szef sztabu Hamersteina pułkownik Ruckstul. Eupuracja gwardji, złożenie orłów polskich jako oznak, rozwiązanie legii akademickiej i wydalenie

doby około + 8°C, niebo zamglone, powietrze wilgotne, deszcz z przerwami w obu następujących dobach; w drugiej opad znaczący.

Z wyjątkiem kilku dni będzie pierwsza połowa listopada słotna; opady znaczne nastąpią mianowicie w pierwszym tygodniu. Średnia temperatura będzie wyższą od 2°C.

Od kilku dni panująca ślota spowodowała, iż ulice miasta naszego z powodu błota są prawie nie do przebycia. Szczególnie przeprawa przez pl. Gołuchowski, koło hotelu angielskiego i pl. Marjański, połączona jest z wielkimi trudnościami i przeszkodami. Również dostanie się do tramwaju jest rzeczą wprost niemożliwą. Żąda się, że w interesie samej dyrekcji tramwajowej leży, ażeby na przystankach usunąć błoto, które szczególnie wieczorem w obec sławnego lwowskiego oświetlenia gazowego, może publiczność odstręczyć od używania tramwajów. Zwraćamy przy tej sposobności uwagę na rzędy budowniczego na kupy kamieni, leżących naprzeciw zburzonego hotelu angielskiego, które można łatwo usunąć i umożliwić publiczności komunikację. W obec tego, że obecnie promienie słoneczne są zbyt słabe i nie zdołają uporządkować ulic, należałoby aby je zastąpiły miotły i łopaty.

Uroczysta żałoba nabożeństwo za zmarłych członków Stowarzyszenia czynnej miłości bliźniego we Lwowie, odprawi się w sobotę d. 3. listopada o godz. 10. rano w kościele parafialnym OO. Dominikanów.

Celem rozbudzenia życia akademickiego, oraz wprowadzenia w nie młodszych kolegow, urządza Czytelnia akademicka w sobotę 3. listopada wspólną wieczerną akademicką (komers) i zaprasza na nią wszystkich kolegow. Miejsce i czas zboru: Czytelnia akademicka (rynek 24) godz. pół do 9. wieczorem.

Z powodu budowy kanału w ulicy 3. Maja zarządza się że względu na bezpieczeństwo publiczne podczas tej budowy wjazd na tę ulicę tylko z ulicy Jagiellońskiej, wyjazd zaś przez ulicę Kościuski.

Zarząd kolei państwowych skonstatawał na podstawie dat statystycznych, że przeważa część publiczności podróżującej przez Strj zwraca się ze Lwowa w kierunku do Krakowa i z powrotem, a ponieważ właśnie w tym kierunku jadącej dotychczas musieli przesiadać się w Strju do innych wagonów, więc z dniem 1. listopada br. zaprowadza się kurs pociągów wprost między Lwowem a Krakowem i z powrotem, w skutek czego jadący w tych kierunkach nie potrzebują zmieniać wagonów w Strju. Zapewne publiczność zwłaszcza lwowska, zechce to korzystnie zarządzenie przyjąć z przychylnie.

Wystawa archeologiczno-bibliograficzna instytut staurologijskiemu prezentuje się wcale okazale. Ponieważ to zawsze jeszcze przybyszą nowe, uwagi godne okazy, to musiano lokalność rozszerzyć. Na oddziale bibliograficznym znajdują się rzadkie manuskrypty, jak Ewangelia Ostomira z r. 1057, listy biskupa św. Wawrzynia z r. 1073, Treboul z r. 1252, psalter z r. 1296, itp., cerkiewno-słowiańskie druki z typografji w Weneji, Krakowie, Pradze, Lwowie, Kijowie, Łukarskiej z 16., 17. i 18. stulecia, oryginalne przywileje, nadane bractwu staurologijskiemu przez Zygmunta I, Zygmunta II i Stefana Batorego, reskrypty patriarchów carogrodzkich i jerozolimskich, bulla papieża Klemensa XI i w. i.

O malarskiej staroszkolniskiemu pisanu w ostatnich latach dosyć. Szczęść tak talentowany, jak rusk, który dał Rzeczypospolitej tylu znakomitych wojowników, mężów stanu i pisarzy, który posiadał tyle uczucia i poetycznego uosposobienia, mógł i na polu sztuki zaznaczyć swój geniusz i swą indywidualność. Znalaziono kilka obrazów ikonostasowych, które dają świadectwo samodzielnej koncepcji i wskazują na emanację uczucia i wyobraźni z pod skostniałej tradycji bizantyjskiej. Nader obfita wystawa starych obrazów w Staurologiji podaje dobrą sposobność do estetyczno-historycznych studiów, które jedynie mogą doprowadzić do pozytywnych wyników. Nie wątpimy, że szanowny zarząd instytutu, któremu należy się pełne uznanie, postara się także o to, dopóki zabłyki są jeszcze razem zebrane i przez to ułatwiają bardzo porównawcze badania i krytykę tychże.

Projekt, podniesiony na radzie miejskiej, umieszczenia na wieży ratuszowej zegaru oświetlonego — nie przyjdzie prawdomównie do skutku. Sprawa ta ma być przedmiotem obrad na najbliższym posiedzeniu rady miejskiej. W obec ogromnych trudności, jakie nastroja urządzenie takiego zegaru, a następnie i tej ważnej okoliczności, iż nieodpowiadaby on swojemu celowi, postawiła odnośna sekcja wniosku, przejsła nad tym projektem do porządku dziennego. Miejmy jednak nadzieję, że kiedyś w przyszłości okaże się, że rzeczy, obecnie niemożliwe do wykonania, okazały się realnymi.

Kupcy lwowscy, mający sklepy przy ul. Karola Ludwika, wniesli wczoraj do dyrekcji policji prośbę, ażeby ta wzięła ich w opiekę przed „czarną

z miasta emigrantów, stanowiący jej trzęść. Kapitula była aktem tem dziwniejszym, że zwycięzka armja nie miała przeciwko sobie żadnego przeciwnika. Nie były nim przecież drobne oddziały gwardji i strażęga bezpieczeństwa miasta, ni pijany proletarij, który na pierwszy ogłos strzałów działowych pochował się do swych nor.

Dzielnicy Dentschmeistry walczyli jednak zaciebie z tłumem bezbronnymi przechodniów, strzelali o zakład do mieczarek przechadzających walemi, do wyrostków i do starców. Wykazy urzędowe podają liczbę ofiar tego dnia na 68 osób: notaty barona Nigroniego (z których podane powyżej daty zaczepu) podają cyfrę w trójnasób wyższą. Prócz szpitalów znoszone rannych i trupy do teatru Skarbka, do kościoła Panny Marji i klasztoru Bernardynów.

Po podpisaniu kapitulacji ustał wprawdzie ogień armatni, lecz rozszalałe żołnierstwo poczyniło sobie mimo to, w zdobytem mieście. Szkapo gwardji, bronie, a kolba i bagnet żołdaka płały się we krwi niewinnej.

Wśród czarnej opławy dymów i trzasku walących się domów, których spłoniony ratunek nie zdołał już ocalić, ozwały się nagle wesołe odgłosy trąbek.

Przed gmach pocztowy zajeżdżał w pędzie dyblana, wiozący wiadomości z Wiednia. Poczytyli dno radośną fanfarę, zdyszany konduktor wychylał się z okna i woła: Wiedni zwycięży!

Żołnierstwo chyłta go na ramiona i niesie w tryumfie do Hamersteina. Nieustanne głośnie hura! rozlega się po mieście. Kapela wojskowe intonują: „Boże zachowaj nam Cesarza”.

Uroczysta, podniosła melodia hymnu ludowego dziwnie brzmiała wśród jęku morderczonych i z dymem pożarów, z kurzem krwi ułatywała ku niebu.

Stanisław Pełowski.

gieldą”, zalegającą od rana do nocy chłodnik i tamującą komunikację. Czy próba ta odniesie wreszcie skutek, przyszłość okaże, podnieść jednak należy, iż tamowanie komunikacji przez zgraję chałtawców może chyba tylko we Lwowie mieć miejsce. Gdzieinziej dawnoby już zrobiono z tymi panami porządek...

Ruch emigracyjny rosyjskich żydów do Ameryki przez Galicję, objawiający się od lat kilku, nie tylko nie ustał ostatnimi czasy, lecz przeciwnie, są wszelkie symptomy, iż ruch ten może przybrać jeszcze większe rozmiary. Nietylko żydzi emigrują przez Galicję, ale i niemieccy kolonisci w poważnej liczbie. Dzieje się z tymi emigrantami, szczególnie żydowskimi tak, że wsiadłszy do pociągu na jednej ze stacji granicznych pod pozorem udania się do Ameryki, wysiadają oni na którejkolwiek stacji wewnątrz kraju i tu pozostają, nie mając środków utrzymania, przez co stają się ciężarem ludności bez względu na wyznanie. Namiestnictwo zarządziło potrzebne środki, by takie indywidualne w kraju nie zostawały.

Bataljon pułku wadowickiego nr. 56 i bataljon pułku tarnowskiego nr. 57, wracając z Bosnii w dniu 6. listopada i rozkwatowane zostaną w Krakowie.

Ze świata nalcarskiego. Kurjer lwowski pisze: Rypon, wieś w powiecie kałuskim, własność fundacji hr. Skarbka, prawdopodobnie wkrótce dozna tego rozgłosu co Wietrno lub Słoboda rungorska, jako bogate źródło łąki. Wprawdzie na razie źródła te nie są obfite, gdyż szczyby wywiercone przez spółkę prof. Gzyckiego i rady Budyńskiego, jakoś szły p. Blumenkrona, sztabowego oficera, załedwie po kilkanaście beczek dziennie wydają, to w obec orzeczenia znakomitego znawcy p. Notta, który pierwszy odkrył Wietrno — Rypon rokuje ogromne nadzieje. Byłoby zatem pożądanem, aby już wcześniej krajowi kapitaliści zwrócili się do tego miejsca i nie dopuścili, aby obcy przemysłowcy sami wyszkalili bogactwa naszej ziemi, jak to niestety przeważnie się na nas dzieje. A już pruska spółka zawiązała do Ryponu i zawiązała interes z p. Blumenkronem. Wówczas, gdy w Ryponie nafta wytrysnęła obfitą strugą, będzie już za późno do robienia dobrych interesów, niezawodnie bowiem angielscy lub niemieccy kapitaliści szybko zagrozą drogę krajowemu. Trzeba wiedzieć, że w Ryponie od najdawniejszych czasów wydobywano naftę, naturalnie w bardzo prymitywny sposób, a hr. Skarbek oświecał swoje gorzelnie naftą, kiedy mowa nie szło się jeszcze nikomu o tym materiale świetlanym.

Spłęg w spodnicy. Baron Hektor de Rocque zamieszkuje w Paryżu willę przy ul. Bastylji. Niedawno zrobił on spostrzeżenie, że wszystkie listy jego jakoby tajemniczo rąka bardzo grabnie otwiera, usiłując w ten sposób przejąć w posiadanie jego tajemnic. Chcąc wysledzić sprawę tej manipulacji, a podejrzewając o to swojego portjera, najszła sześć listów, zaadresowanych do siebie tej treści: „Portjer pański jest niebezpiecznym złodziejem, wypija wino i pali drzewem, będącym własnością pana”. W obec tego, że listy te nie zmieniły postępowania portjera, przyszedł baron do przekonania, że inna ręka jest w tem czynna. Poddana podobnej próbie znowu portjera również okazała się niewinną i wtedy baron zwrócił swoje podejrzenia na daleką krewkę portjera, bładną dziewczynę, którą przyjął z listości do swego domu i gorliwie się nią opiekował. Ożół przeciw owej czarnej wosłej Mimi rozpoczął kampanję. Pisze więc znowu list pod swoim adresem a to w imieniu przyjaciela, który rby zobaczył ową Mimi i szalenie się w niej zakochał. Przyjaciel ów prosi w tym liście barona o rękę biednej dziewczyny, którą chce jako żonę zabrać do swoich dóbr ziemskich. I oto następnego dnia rano staje przed baronem, wcale nie wzywana Mimi i plaćąc wyraża żal, iż musi przybrać stałe w miejsce. Następnie całując swego dobroczyńcę po rękach, błaga go, ażeby się dowiedział od swego przyjaciela, czy on nie ma dla niej jakiegoś miejsca na wsi lub małym miasteczku... Baron przyrzekł dziewczynie spełnić jej prośbę, oczywiście jednak zamiast postarać się dla niej o miejsce na wsi, zaskarżył ją do sądu o uarunienie tajemnicy listowej. Oskarżona przysłała się natychmiast do zaręczenia jej czynu, podając na swoją obronę, że dlatego tylko otwierała listy, gdyż chciała się przekonać, jak dobrze wychowani ludzie ze sobą korepondują.

Sędzia, wydając wyrok, rzekł: Poneżaj cię o korespondencję dobrze wychowanych ludzi, nie jest moim obowiązkiem, tyle tylko mogą ci powiedzieć, iż wdzierał się w cudze tajemnice, jest nietylko rzecz nieprzyzwolona ale nawet karygodna. Ożół ażebyś miała czas nad tem dobrze się zastanowić, przepędzisz 14 dni w areszcie. Mimi rzuciła błagalne spojrzenia na barona, ten jednakże niewzruszony dodaje: „Wyrok ten jest moim jeszcze — zanadto łagodny. Spłęg wyrzadził światu nieraz większą szkodę, aniżeli najgorszego rodzaju zbrodniarstwo”.

Dia udrozdomienia miasta powstało w Neapolu towarzyszy z kapitałem 200 milionów, które będzie burzyło stare dzielnice, a budować nowe ulice.

Z polecenia metropolity obwieszczone w całej Serbji w cerkwiach rozwód. Z polecenia rządu usunięto wszędzie portrety eks królów.

101 wystrzałów z dział dały znać Atenom wczoraj o godzinie 6. rano o początku uroczystości jubileuszowych, gdyż wczoraj przypadała 25. rocznica wstąpienia na tron króla greckiego. Powietrze — jak telegrafują — było prześliczne, niezliczone tłumy ludu zalegały ulice; miasto wspaniale udekorowane.

Pożar w Kwirynale. Z Rzymu telegrafują: W nocy na 31. października, w wielkiej parterowej sali Kwirynaru, zapalonej starami meblami, wybuchł pożar, który zniszczył wszystkie nagromadzone tam przedmioty. Szybkim ratunkiem zdołano pożar zlokalizować. Przyczyną pożaru wiadoma. Szkoda wynosi kilkadziesiąt tysięcy franków. W sali tej, zdaje się, były nagromadzone pochodnie smolne. Przylegająca sala, do której pożar nie dotarł, zawiera srebra i biżuterję wartości miliona franków.

Spadek po milionerze Brodzkim, przemysłowcu, zmarłym niedawno w Kijowie, wynosi do 20 milionów rubli, z których dwie córki dziedziczą po milionie, pozostała zaś suma zostanie podzielona pomiędzy trzech synów na równe części. Spadkobiercy Brodzkiego posiadają prócz tego znaczne majątki w ziemi.

Oryginalna kuracja hydropatyczna. Pewien młody właściciel dóbr, położonych w pobliżu Belfortu, uciekał się o godność radcy gminnego. Chcąc sobie zapewnić wybór i pozyskać dostateczną ilość głosów porobił wizyty rozmaitym dygnitarzom, którzy przyrzekli mu swoje poparcie. Niestety, wybory wykazały, że obiecanki przemieniły się, jak to zwykle bywa, w cackanki. Kandydat upadł, a w gminie panowała z tego powodu ogromna radość. Młody obywatel późniejszego zachował spokój i udał, że wcale sobie z tego figla wyborczego nie robi, a na dowód tego, zaprosił do siebie na obiad najwybitniejszych wyborców. Przyjęcie było wspaniałe, obied znakomity. W chwili jednak, gdy się rozpoczął szereg toastów, a jeden z mówców wznosił zdrowie gospo-

darza, obłani zostali niespodzianie biesiadnicy sporą ilością zimnej wody. Oto w drzwiach i oknach ukazały się węży sikawek, które funkcjonowały na przerwanie lejać na „zdrójców” strunienie zimnej wody. Kto mógł chował się pod stół, niektórzy skryli się do szafy, przeważna jednak część gości prawdziwie po bolatersku zniósła tę kurację hydropatyczną. Tak się zameścił przypadek kandydat do rady gminnej.

Sam jeden na morzu. Niedługo przegdy spotkała w zeszłym tygodniu w kanale La Manche rybak, niejakiego Karola Caffier. We wtorek wczoraj rybak znajdował się sam jeden na łodzi w pobliżu Boulogne, gdy nagle — pękł łańcuch u kotwicy, a statek, pędzony silnym wiatrem, popłynął na pełne morze. Trzy dni i cztery noce żeglował Caffier tu i owdzie, cierpiąc niezmiernie z głodu i zimna; w dodatku morze przez cały ten czas burzyło się nieustannie. Wprawdzie rybak spotykał kilkakrotnie przepływające statki, załogi jednak tychże ani razu nie dostrzegły wywiezionych przez niebezpiecznego sygnałów. Czwartego dnia, zwątpiwszy o ratunku, Caffier, przemarzły i zgłodniały, owinał się w żagiel i ułożył na dnie łodzi, wywołując śmierć. W tem położeniu i prawie bez duszy wyratowano nieszczęśliwego dopiero w sobotę na brzegach Anglii, pod Hastings.

W depozycie tutejszej policji znajduje się pięć zegarków i dwie srebrne piszki, pochodzenia podejrzanego, które pewien Izraelita dnia 26. maja r. b. nadał w tutejszym c. k. urzędzie cełownikowi z srebra, do zaochowania, a mianowicie: złoty męski kryty remontoar, znaczący liczbą 23593; złoty kryty męski ankieł na 13. rubinach, znaczący liczbą 106015; złoty damski kryty remontoar, znaczący liczbą 20536 i takiż cylinder znaczący liczbą 138191, wszystkie zupełnie nowe, tudzież jeden stary złoty damski cylinder, znaczący liczbą 15886, dalej srebrną portmonetkę luskiej roboty, wewnątrz niebiesko wykładaną i srebrną wewnątrz wykładaną puszkę na cygarata.

Samobójstwo aresztowanego. Przed trzema tygodniami przytrzymała tu policja i oddała sądowi byłego lokaja Jana Jasińskiego, jako poszlakowanego o nieprawne posiadanie biżuterji, które sprzedał za mierzak. Jasiński przytrzymał przy tej sprzedaży, odrzucił od siebie wspomniane kosztowności i usiłował uciec; przytrzymał ponownie i do policji sprowadzono, zażył był w zamiarze samobójczym pigułek, które miał przy sobie, jednak bez skutku. Sąd karny wypuścił wkrótce Jasińskiego na wolną stopę dla braku dowodów, iż zakwestjonowane u niego przedmioty pochodzą z kradzieży; gdy jednak w kilka dni potem zgłosiła się właścicielka tych przedmiotów z doniesieniem, że zginęły jej one z zamkniętej szafy w Oładowie, gdzie i Jasiński zamieszkiwał, zarządzone powtórne aresztowanie oskarżonego. W chwili wszakże, kiedy zandarm przytrzymał go w Oładowie, zastatelił się Jasiński z rewolweru, który miał przy sobie w pogotowiu.

Prawdziwie po angielsku. W roku 1884 najął pewien żonaty pan Kr. Greff pomieszczenie w londyńskim hotelu „pod księciem Walji”. W krótkim czasie zawiązał on stosunek miłosny z młodą żoną właściciela hotelu i nakłonił ją do ucieczki za granicę. Oszukany mąż wniósł podanie o rozwód, a po rozwiązaniu małżeństwa pojął d ują żonę.

Przed kilkunastoma dniami zgłosiła się do niego jego pierwsza żona i oświadczyła, że jej wielbiciel umarł, zapisawszy jej 80.000 funtów szterlingów, które jest gotowa złożyć na rzecz swoich czworga dzieci do depozytu, jednakże pod warunkiem, aby jej pierwszy mąż zezwolił jej w charakterze bony tychej w domu jego przebywać i czuwać nad tem, aby dzieci te przez masochę nie były krzywdzone.

Zgodny mąż dał na to swe przyzwolenie, a obecnie prowadzi życie w towarzyszywie swej dawniej i obecnej żony.

Pomnik dla walecznych. Jakis związek weteranów w jednym z miasteczek belgijskich słysząc oś pomnikach dla walecznych żołnierzy, poległych na polu bitwy lub zmarłych wskutek ran, tamże odniesionych. Zaprzagnął więc mieć potłubny na cmentarzu swego miasteczka. Zrobiono plany, wykuto z marmuru pomnik, lecz... dalej ani rusz... Komu postawić ten pomnik? Po chwili namysłu kazano na tablicy wyrzeć nazwiska obecnych żyjących członków, lecz ministerstwo wojny zakazało odsłonięcia pomnika z taką tablicą. Wtedy przemysłni członkowie związku poradzili sobie w ten sposób, że wmurowano tablicę z napisami do pomnika, a gładką stroną zewnątrz. Dopiero po śmierci ostatniego z dzisiejszych członków świat dowie się o nazwiskach „walecznych”.

Zaduszki.

Z grobowej zaciszy, z mroku nieskończoności, przysłonięte kirem żałoby, zeszło wielkie święto umarłych.

Anioł boleści zniżył swe loty i pochylił smutną głowę w złamane skrzydła. Żyzy sieroce, smutek wdowi i cicha boleść męzka zjednoczyły się nad grobami w jeden długi smęlny akord zerwanej struny.

Posnęli, spią snem wiecznym spełniwszy trudne zadanie życia i rozwiązawszy siłkowsą zagadkę śmierci.

W pochódzie przez świat przeszli jak cienie, nie ma ich — odeszli i nie wrócą; poszli tą drogą, którą prawem konieczności

Z drukarni „Dziennika Polskiego“ pod zarządem Jana Mittiga.